

pocitace.sme.sk 13.9.2006

Referát či domáca úloha? Všetko je na webe!

Potrebujete v škole odovzdať referát zo Sládkovičovho Detvana? Na Referaty.sk nájdete dvadsaťštyri rôznych rozborov. Úvahu o drogách? Vezmite si z každej z jedenástich ponúknutých jeden odsek a práca je hotová.

„Študenti využijú všetky prostriedky, aby si uľahčili prácu - ťaháky, poznámky v kalkulačke či mobile, odpisovanie od suseda, skopírovanie čitateľského denníka, odovzdanie cudzieho referátu ako svojho, a tak ďalej,“ hovorí Vojtech Solčiansky, ktorý učí informatiku na Obchodnej akadémii v Považskej Bystrici. „Bolo to voľakedy a bude to aj po nás. Jediný problém je rozsah tejto činnosti.“

V časoch pred internetom vyžadovalo napríklad odpísanie čitateľského denníka od spolužiaka predsa len isté úsilie – text bolo treba do zošita napísať rukou. Ak chcel mať zároveň študent aspoň akú-takú šancu na úspech, musel nájsť čitateľský denník spred niekoľkých rokov alebo od študenta z inej školy, lebo zhoda textu s prácou vlastného spolužiaka by sa ľahko zistila.

Antiškola.sk

V súčasnosti však už aj na slovenskom webe možno nájsť desiatky stránok ponúkajúce hotové práce ku všetkým témam: stačí naľukovať adresu studentske.sk, referaty.sk, referaty.hladas.sk či veľavravnú www.antiskola.sk. S pokusmi odovzdávať texty z internetu sa stretli všetci učitelia oslovení v prieskume SME.

„Lenivci si tak zjednodušujú prácu, že použitý text ani neupravujú a svoje meno si pripíšu rukou. Keď prácu pred triedou prezentujú, je to hrôza, lebo text čítajú prvýkrát a množstvo cudzích a odborných slov im nič nehovorí,“ hovorí Viktória Kárászová, ktorá učí na bratislavskej základnej škole matematiku a fyziku.

Rozsah problému s „internetovými referátmi“ nie je ľahké určiť. V Spojených štátoch sa v nedávnom prieskume televíznej stanice CBS k podvodu a vydávaniu materiálov z internetu za vlastné práce priznala pätina tínedžerov (24 % chlapcov a 14 % dievčat). Skutočné číslo však môže byť vyššie, pretože mnohí študenti podvody zrejme zatajili.

Odhady slovenských učiteľov sa výrazne líšia podľa toho, na akej škole učia. Kým na výberových školách v mestách a bohatších regiónoch „z internetu odpisuje prakticky každý“, na základných školách v obciach zatiaľ webové plagiátorstvo nepovažujú za výrazný problém.

Učiteľ informatiky na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši Tibor Patay považuje aj odhad, že až 50-80 percent študentských prác je stiahnutých z internetu, za priveľmi optimistický.

„Už v prvom ročníku je totiž čudný ten, kto postupuje inak (a z internetu práce nestáhuje),“ tvrdí Patay. „V tých ostrieľanejších ročníkoch sa nehanbia ani odovzdať viacerí v jednej triede tú istú

prácu, stiahnutú z Referátov. Častokrát si nedajú ani tú námahu, aby do práce dopísali vlastné meno.“

Na druhej strane riaditeľka Základnej školy v obci Palín pri Michalovciach Eva Tchuriková zatiaľ kradnutie z webu na škole za problém nepovažuje.

Úspešnosť podvodov

Nakoľko študent riskuje, ak odovzdá prácu skopírovanú z internetu? Odpoveď sa opäť výrazne líši od školy ku škole. Najmä na gymnáziách a výberových školách sa učitelia snažia s internetom pracovať a autenticnosť prác si overovať.

„Na referaty.sk som ako doma, vždy si zapamätám, čo som čítala, a žiakov sa pýtam len na to, čo som tam nenašla,“ hovorí slovenčinárka zo strednej odbornej školy na Považí. S internetom podľa nej pracuje oveľa viac žiakov než učiteľov a tak majú podvádzajúci študenti „veľké šance“. Slovenčinárka z gymnázia v Čadci Alena Sabolová považuje za úspešnú stratégiu vrátiť študentovi jeho prácu spolu s vytlačeným originálom z internetu a aj s menom pôvodného autora. „Trieda potom získa rešpekt a viac sa to nezopakuje. Zároveň to študenti rozšíria aj do druhej triedy: Pozor, pracuje s internetom!“

Meter či kilometer?

„Najpočetnejšou skupinou našich užívateľov sú žiaci a študenti, ktorí na referátoch vyhľadávajú špecifickú tému alebo inšpiráciu na zaujímavú seminárku,“ hovorí Igor Kalaš, riaditeľ portálu Atlas.sk. Pod portál patrí aj najznámejšia stránka so školskými prácami Referaty.sk, ktorú počas školského roka navštevuje 200 – 250 tisíc ľudí mesačne.

„Z času na čas sa nájdu aj takí, ktorí nám napíšu, aby sme pridali materiál na konkrétnu tému – obvykle to potrebujú SÚRNE. Vtedy je jasné, že žiak by si rád uľahčil prácu a odovzdal cudziu prácu. To sú však skôr výnimky,“ hovorí Kalaš. Potvrďuje, že portál navštevujú aj učitelia a rodičia. S negatívnou reakciou na zverejňovanie prác sa nestretol.

Učiteľov, ktorí preventívne úplne zakazujú využívanie internetových zdrojov, je čoraz menej. „Hneď by ma deti obvinili, že som proti pokroku,“ hovorí jedna z učiteliek.

Väčšina pedagógov začína boj s tým, že striktne vyžadujú, aby žiaci uviedli odkaz na všetky stránky, z ktorých čerpali. Potom je oveľa jednoduchšie posúdiť, aký je vlastný príspevok a nakoľko sa nechal internetom inšpirovať.

Druhým krokom je výchova ku kritickému prístup k informáciám – študentské práce na webe sú totiž len také dobré, ako práce odovzdávané v škole.

„Na webe je už kadečo. Stránky referaty.sk obsahujú množstvo chýb, preto žiadam žiakov, aby použili iné stránky, ale pravdivosť údajov na nich tiež neviem overiť, ak nepoznám autora a jeho odborné kvality,“ pripúšťa Viktória Kárászová. Ako príklad uvádza informáciu o hĺbke Neusiedlerského jazera - 1,8 kilometra (správne 1,8 metra).

Koniec tradičných zadaní

Mnohí učitelia však uvádzajú, že kvôli internetu museli už zmeniť niektoré metódy práce. Slovenčinári napríklad menej zadávajú tradičné čitateľské denníky, pretože „obsah knihy si z internetu stiahne každý“. Musia žiadať rozobratie danej myšlienky, zapísanie vlastných pocitov žiaka či dokonca vyhľadanie konkrétnej scény v texte. Z písomných prác sa takisto dôraz presúva na ústne prezentovanie poznatkov. — „Žiak musí vlastnými slovami ‘svoj’ referát odprezentovať, čím vyučujúci zistí, či žiak téme porozumel a či sa pri príprave referátu niečo naučil,“ hovorí Miroslav Jurčí zo základnej školy v obci Hladovka.

Strana seminárky za stovku

Podľa učiteľov dnes žiaci častokrát odovzdávajú práce z webu aj s menom autora či s tak hrubými chybami, že pedagógovi nezaberie veľa času plagiát odhaliť. V budúcnosti to však už nemusí byť také jednoduché: v zahraničí sú totiž už bežné aj služby umožňujúce za poplatok napísať „referátu na kľúč“.

Na ReferatyZaBabku.cz napríklad český študent strednej školy zaplatí za stranu vypracovaného referátu 100 Kč, vysokoškolský text stojí 130 Kč a v ponuke je dokonca aj vypracovanie textu do 24 hodín (za 80-percentný príplatok).

Na druhej strane existujú aj platené služby pre učiteľov, napríklad obľúbená TurnItIn.com, ktoré umožňujú vložiť odovzdaný referát a učiteľovi vrátia podrobnú analýzu aj s vyznačenými ukradnutými pasážami a odkazmi na ich pôvodné zdroje (podľa štatistik firmy je plagiátom každá tretia skúmaná práca).

Softvér proti plagiátom nedávno vyvinula aj Masarykova univerzita v Brne. Je schopný identifikovať nielen texty z internetu, ale aj tie skopírované z papierových prác z knižnice.

Technologickými metódami však učitelia žiakov nikdy nedostihnú, upozornil v internetovej diskusii riaditeľ jednej z pražských základných škôl Milan Hausner. Riešenie preto môže byť podľa neho len jedno: „Rodičia a učitelia musia svoje deti či žiakov jednoducho dobre poznať a vedieť správne odhadnúť ich schopnosti.“

TOMÁŠ BELLA

URL | <http://pocitace.sme.sk/c/2892853/Referat-ci-domaca-uloha-Vsetko-je-na-webe.html>